

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **JUDr. M. S.**, bývajúcej v B., zastúpenej A. L., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanej **M. – S., s.r.o.**, so sídlom v B., IČO: X., zastúpenej A., s.r.o., so sídlom v B., IČO: X., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 12 C 244/2009, o dovolaní žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 29. marca 2010 sp. zn. 4 Co 86/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyňi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobkyňa sa žalobou zo 17. augusta 2009 domáhala ochrany osobnosti, do ktorej žalovaná neoprávnene zasiahla. Žiadala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zabezpečiť do 10 dní, aby v hlavnom televíznom spravodajstve žalovanej, t.j. v Televíznych novinách o 19.00 hod. bolo odvysielané ospravedlnenie nasledujúceho znenia: „Dňa 13. augusta 2009 a 14. augusta 2009 v hlavných televíznych novinách televízie M. televízia M. v rozpore s právom na ochranu osobnosti, zásadou prezumpcie neviny a ustanovením § 34 zákona o sudcoch a prísediacich neoprávnene uverejnila meno, priezvisko, fotografie tváre a obydlia sudkyne Krajského súdu v Banskej Bystrici JUDr. M. S., čím došlo k zásahu do jej občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Za uvedené uverejnenie mena, priezviska, fotografií tváre a bydliska sa televízia M. ospravedľňuje“. V rámci ochrany osobnosti sa žalobkyňa ďalej domáhala priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 70 000 €. Napokon žiadala, aby

súd nariadil predbežné opatrenie ukladajúce žalovanej povinnosť „zdržať sa ďalšieho rozširovania a používania obrazového záznamu s vlastnou podobizňou žalobkyne, ako aj jej rodinného domu a používania krstného mena a priezviska, a to až do vydania právoplatného rozhodnutia v tomto konaní“.

Okresný súd Prievidza uznesením z 18. januára 2010 č.k. 12 C 244/2009-58 návrhu žalobkyne na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel. Vychádzal z toho, že televízia M. v televíznych vysielaniach 13. a 14. augusta 2009 v hlavnom vysielacom čase a tiež vo viacerých reportážach (18. a 19. augusta 2009, ako aj 16., 22. a 23. septembra 2009) bez súhlasu žalobkyne uvádzala v súvislosti s jej údajnou trestnou činnosťou meno, priezvisko žalobkyne, jej fotografiu a fotografiu jej obydli, a to napriek skutočnosti, že žalobkyňa doposiaľ nebola za konkrétny trestný čin odsúdená. Navyše, aj ku dňu vydania rozhodnutia boli na internetovej stránke žalovanej širokej verejnosti sprístupnené reportáže týkajúce sa žalobkyne. Keďže opätovné zverejňovanie osobných údajov o žalobkyňi a tiež skutočností týkajúcich sa jej trestného stíhania by mohlo mať negatívne dôsledky na jej osobnostné práva v profesionálnom a osobnom živote, dospel k záveru, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia je opodstatnený, a preto mu vyhovel.

Proti tomuto uzneseniu podala žalovaná odvolanie. Krajský súd v Trenčíne uznesením z 29. marca 2010 sp. zn. 4 Co 86/2010 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne. Stotožnil sa s jeho názorom, že potrebu dočasnej úpravy dotknutých právnych vzťahov účastníčok konania vyvoláva postup žalovanej, ktorá bez súhlasu žalobkyne opakovane zverejňovala jej osobné údaje, ako aj fotografie žalobkyne a jej obydli. Žalovaná aj napriek vedomosti, že bola proti nej podaná žaloba o ochranu osobnosti, uverejnila ďalšie reportáže o žalobkyňi. V čase nariadenia predbežného opatrenia bolo dostatočne osvedčené porušenie zákonom chránených práv žalobkyne a tiež vážna hrozba, že žalovaná bude vo svojom konaní pokračovať. Nariadením predbežného opatrenia sa medzi účastníkmi nevytvorí nenávratný stav; žalovaná bude môcť v závislosti od výsledku konania informovať verejnosť zákonným spôsobom o priebehu sporu. Nedôvodná je námietka žalovanej, že žalobkyňa už v roku 2006 vystupovala na verejnosti v súvislosti s inou kauzou, pričom dobrovoľne zverejnila svoju tvár. K ďalšej námietke žalovanej, že rodinný dom, ktorý žalovaná zobrazila vo vysielaní, nie je bydliskom žalobkyne, odvolací súd uviedol, že termín obydlie je v súvislosti s ochranou súkromného života potrebné vykladať extenzívne; ak žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že predmetnú nehnuteľnosť využíva na niektoré

spoločenské aktivity, táto nehnuteľnosť je priestorom jej súkromného a rodinného života. Vzhľadom na to ani túto námietku žalovanej nepovažoval za dôvodnú.

Potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu napadla žalovaná dovolaním, v ktorom namietala, že jej postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) a že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Odňatie možnosti konať pred súdom videla v postupe súdu, ktorý neprihliadol na všetky skutočnosti vyplývajúce zo spisu. Takto nevzal na zreteľ napríklad to, že žaloba a návrh na nariadenie predbežného opatrenia boli žalovanej doručené takmer 4 mesiace po odvysielaní žalobkyňou označených reportáží. Prehliadnuc tieto skutočnosti vyvodil nesprávne závery o osvedčení nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Tým jej znemožnil realizovať procesné práva účastníka konania. Zdôraznila, že po doručení žaloby a uznesenia nariaďujúceho predbežné opatrenie nebol žiaden príspevok o žalobkyni ani vyrobený ani odvysielaný. Vzhľadom na to žalobkyňa neosvedčila nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Napriek tomu, že nariadenie predbežného opatrenia nesmie predbiehať rozhodnutie vo veci samej, odvolací súd prejedlikoval práva účastníkov bez zhodnotenia relevantných dôkazov. Žalovaná bola neprávom označená za nerešpektujúcu vydané rozhodnutie súdu. Ku dňu doručenia predbežného opatrenia sa ani žiaden z už odvysielaných príspevkov nenachádzal na internetovej stránke žalovanej. Aj z tohto dôvodu sú tvrdenia o sústavnom a opakovanom ovplyvňovaní verejnosti vo vzťahu k žalobkyni účelové a zavádzajúce. Dovolateľka ďalej zdôraznila, že nariadenie predbežného opatrenia, ktoré upravuje vzťahy medzi účastníkmi konania do budúcnosti, nesmie zbytočne a nevhodne zasiahnuť do práv žalovanej, to znamená, že ním nemôžu byť dotknuté ani práva žalovanej ako vysielateľa uvedené v zákone č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii. Napriek tomu ale nariadené predbežné opatrenie znemožňuje odvysielanie akejkoľvek informácie o žalobkyni, čo predstavuje neprimeraný zásah do práv žalovanej. Takéto nariadenie predbežného opatrenia je v rozpore s právom na slobodu prejavu, právom zastávať názory, prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky. Sloboda prejavu je pritom v európskej judikatúre chápaná široko, lebo je jedným z hlavných základov demokratickej spoločnosti. Šírenie informácie môže byť obmedzené, len ak by sa ukázalo, že bude mať nežiaduce dôsledky. Žalobkyňa nepreukázala, že právne vzťahy účastníčok konania vyžadujú okamžitú dočasnú úpravu alebo že existuje dôvodná obava, že by výkon budúceho súdneho rozhodnutia bol ohrozený. Nariadením predmetného predbežného opatrenia nebola rešpektovaná požiadavka primeranosti predbežného zásahu do ústavou garantovaných

základných práv a slobôd žalovanej. Keďže v danej veci neboli splnené zákonné predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, rozhodnutie súdu vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Zo všetkých uvedených dôvodov žiadala napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie ako procesne neprípustné (§ 239 ods. 3 O.s.p.) odmietnuť. Dodala, že v čase vydania napadnutého uznesenia o nariadení predbežného opatrenia bolo v dostatočnej miere osvedčené nebezpečenstvo hroziacej ujmy na jej osobnostných právach.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade so zákonom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti uzneseniu. V ustanoveniach § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. sú uvedené uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia, ak ide (o.i.) o uznesenie o predbežnom opatrení. V danej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o predbežnom opatrení, prípustnosť ktorého je priamo vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. Z týchto dôvodov prípustnosť dovolania žalovanej nemožno vyvodit' z § 239 O.s.p.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade konania v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval

vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný, a ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 239 O.s.p. vylúčené. Právne relevantné ale nie je samo tvrdenie žalovanej, že k vade takejto povahy došlo; určujúcim je zistenie, že k nej skutočne došlo.

Dovolaateľka nenamietala, že by v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p.; vady tejto povahy ani nevyšli v dovolacom konaní najavo.

V dovolaní sa namieta, že postupom odvolacieho súdu bola žalovanej odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. rozumie procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Dovolací súd zo spisu nezistil, že by v konaní pred súdmi nižších stupňov došlo k takejto procesnej vade.

Podľa § 102 ods. 1 O.s.p. ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne nariadi predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. Pri nariadovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezistujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia. Skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z tohto dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia.

Podľa právneho názoru dovolacieho súdu zodpovedal procesný postup súdov v danej veci vyššie uvedenej povahy konania a rozhodovania o predbežnom opatrení. Súdny v súlade so zákonom a po zohľadnení osobitnej povahy rozhodovania o predbežnom opatrení nepristúpili k vykonaniu „dokazovania“ a správne považovali za postačujúce, že sú osvedčené skutočnosti významné pre rozhodnutie o predbežnom opatrení. Vzhľadom na uvedené nemožno súdom preto vytýkať, že by ich procesný postup bol nesprávny (že by išlo o nesprávnu „procedúru prejednávania návrhu na nariadenie predbežného opatrenia“) a že by viedol k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ žalovaná v dovolaní súdom vytýka, že jej odňali možnosť pred súdom konať vecne nesprávnym rozhodnutím, ktoré nezohľadňuje okolnosti, za ktorých bola doručená žaloba na ochranu osobnosti, dovolací súd uvádza, že § 237 písm. f/ O.s.p. dáva odňatie možnosti konať pred súdom do súvislosti s faktickou procesnou činnosťou súdu, nie s právnym posúdením veci. Odňatie možnosti konať pred súdom nemožno preto vidieť v právnych záveroch, ku ktorým súdy dospeli pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Samo právne posúdenie veci je realizáciou rozhodovacej činnosti súdu a nezakladá dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo súd právnym posúdením veci neporušuje žiadnu procesnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, ani procesné práva priznané účastníkovi konania. Či už teda odvolací súd napadnuté uznesenie založil na správnom alebo nesprávnom právnym posúdení veci (dovolací súd jeho rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nemohol právnym posúdením veci odňať žalovanej možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

V časti dovolania, v ktorej žalovaná vytýka súdom, že: a/ pri posudzovaní opodstatnenosti návrhu na vydanie predbežného opatrenia nezohľadnili závažnú skutočnosť zrejmú zo spisu (že žaloba o ochranu osobnosti s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia jej boli doručené až 4 mesiace po odvysielaní označených reportáží), b/ zaujali nesprávne právne závery o osvedčení nebezpečenstva hrozby bezprostrednej ujmy, c/ nariadením predbežného opatrenia nerešpektovali požiadavku primeranosti predbežného zásahu do práv žalovanej a zasiahli do jej základných práv a slobôd a tiež jej práv vysielateľa v zmysle zákona č. 308/2000 Z.z. o vysielaní a retransmisii, ide z rozhodujúceho (obsahového) hľadiska o námietku, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnym posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu

na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Právnym posúdením veci ale súd neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade je dovolanie žalovanej podľa § 239 O.s.p. procesne neprípustné a že jeho prípustnosť nemožno vyvodit' ani z § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. So zreteľom na odmietnutie dovolania sa nezaoberal napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní procesne úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 5. augusta 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková